РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Комисия за енергийно
и водно регулиране

ДО
Г-Н ПЛАМЕН МЛАДЕНОВСКИ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ЗА
ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

Д О К Л А Д
от
дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“ и
дирекция „Правна“

Относно: *проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 6 от 28.03.2024 г. за присъединяване на обекти към електрическите мрежи*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Съгласно чл. 21, ал. 1, т. 3 във връзка с чл. 116, ал. 7 от Закона за енергетиката (ЗЕ) Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) приема наредба, с която се определят условията и редът за присъединяване към съответната мрежа, за преустановяване на присъединяването или снабдяването с електрическа енергия и границата на собственост между електрическите съоръжения. В изпълнение на това законово правомощие КЕВР е приела Наредба № 6 от 28.03.2024 г. за присъединяване на обекти към електрическите мрежи (Наредба № 6, обн. ДВ, бр. 28 от 2024 г., изм. и доп. ДВ, бр. 84 от 2024 г.).

При прилагане на Наредба № 6 е установена необходимост от изменения и допълнения в отделни нейни разпоредби, с оглед: уреждане на възможността за съвместно ползване на преносна способност от няколко ползвателя на мрежата; регламентиране на случаите на изграждане/поставяне на несамостоятелни съоръжения/инсталации за съхранение на електрическа енергия, когато не се променя присъединената мощност на обекта за производство/потребление; прецизиране на разпоредбите във връзка с присъединяването на обекти за производство, когато се предвижда те да включват различни видове генериращи мощности; въвеждане на яснота относно хипотезите, при които поставянето/изграждането на зарядна инфраструктура и други приемници за потребление към/в съществуващи обекти при непроменени параметри на захранването и при липса на отдаване на електрическа енергия в мрежата не следва да налага провеждане на нова процедура по проучване; прецизиране на уредбата относно обезпечителните механизми (гаранции) при присъединяване, включително с цел избягване на свръхобезпечение при установена несъразмерност спрямо прогнозната цена за присъединяване; както и уреждане на специфични правила относно присъединяването на обекти на оператори на затворени електроразпределителни мрежи, включително въвеждане на гаранция и правила относно срока на валидност на условията за присъединяване за тези случаи.

Предвид гореизложеното, със Заповед № З-Е-28 от 03.02.2026 г. на председателя на КЕВР е сформирана работна група, която да изготви доклад и проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 6 (проект на НИД на Наредба № 6).

След обсъждане и анализ на относимите факти и обстоятелства се установи следното:

Съгласно чл. 28, ал. 1 и ал. 2 от ЗНА, в редакцията обн. ДВ, бр. 34 от 2016 г., в сила от 04.11.2016 г., проектът на нормативен акт се внася за обсъждане и приемане от компетентния орган заедно с мотивите, съответно доклада към него и предварителната оценка на въздействието по чл. 20 от ЗНА, като мотивите, съответно докладът, следва да съдържат: причините, които налагат приемането; целите, които се поставят; финансовите и други средства, необходими за прилагането на новата уредба; очакваните резултати от прилагането, включително финансовите, ако има такива; анализ за съответствие с правото на Европейския съюз (ЕС). Предвид разпоредбата на § 5 от Преходните и заключителни разпоредби към ЗНА, за приеманите от КЕВР подзаконови нормативни актове не се изисква изготвяне на предварителна оценка на въздействието по чл. 20 от ЗНА.

Във връзка с горното, в настоящия доклад са изложени мотивите за приемането на изготвения проект на НИД на Наредба № 6, както следва:

1. Причини, които налагат приемането на НИД на Наредба № 6:

Законовата делегация на чл. 21, ал. 1, т. 3 от Закона за енергетиката (ЗЕ) регламентира в изключителната компетентност на Комисията за енергийно и водно регулиране да приема подзаконови нормативни актове, предвидени в закона. По силата на чл. 116, ал. 7 от ЗЕ условията и редът за присъединяване към съответната мрежа, както и други свързани елементи на процеса по присъединяване, се определят с наредба, приета от Комисията.

Приемането на НИД на Наредба № 6 е ангажимент на Р България във връзка с Реформа C4.R6: Стимулиране на производството на електроенергия от възобновяеми източници, ключов етап 96, елемент 3 относно споделянето на преносен капацитет между множество възобновяеми енергийни източници въз основа на критерии и споразумения, постигнати между страните, както и с Реформа C8.R5: Електрическа мобилност, ключов етап 178 относно опростяване на процедурата за присъединяване към електрическите мрежи на зарядни станции за собствена употреба от изменения Национален план за възстановяване и устойчивост на Р България (НПВУ), съгласуван с органите на Европейската комисия.

На следващо място, в практиката по прилагане на Наредба № 6 се установява необходимост от изрично нормативно изясняване на хипотезите, при които изграждането/поставянето към/в съществуващ обект за потребление на зарядна инфраструктура и други приемници/несамостоятелни съоръжения/инсталации за потребление на електрическа енергия, при непроменени параметри на захранването и при липса на отдаване на електрическа енергия в мрежата, не следва да налага провеждане на процедура по проучване на условията и начина за присъединяване. В тази връзка се предлага създаване на нова уредба, която да ограничи административната тежест и да осигури еднакво третиране на идентични случаи. Налице е също така необходимост от терминологична съгласуваност на използваните понятия относно зарядната инфраструктура чрез въвеждане на препращане към дефинициите по Регламент (ЕС) 2023/1804 на Европейския парламент и на Съвета от 13 септември 2023 година за разгръщането на инфраструктура за алтернативни горива и за отмяна на Директива 2014/94/ЕС, с оглед правна сигурност и избягване на нееднакво тълкуване.

Необходимо е и изрично уреждане на случаите на изграждане/поставяне на несамостоятелно съоръжение/инсталация за съхранение на електрическа енергия към/в съществуващ, присъединен към електрическата мрежа обект за потребление или за производство, когато се предвижда отдаване/потребление на електрическа енергия в/от мрежата и се променят договорените условия за достъп и пренос на съществуващия обект, без да се променя присъединената му мощност. Това се налага, тъй като в практиката все по-често се наблюдава зареждане на съоръжението за съхранение с електрическа енергия от мрежата, вместо с генерирана от обекта за производство, какъвто бе първоначалният замисъл на законодателя. Горното създава реален риск от възникване на смущения в електроенергийната

система, както и за сигурността на електроснабдяването, тъй като например при присъединяването на обект за производство същият е бил проучван само по отношение потребление на електрическа енергия от мрежата за покриване на собствените му нужди, но не и за зареждане на съоръжение за съхранение, чието потребление е многократно по-голямо.

В практиката са установени също така случаи, при които съществуващ обект за производство подменя част от генериращите мощности с друг вид мощности, без да се променя присъединената мощност на обекта. С оглед правна сигурност и яснота тези случаи следва да бъдат регламентирани в нормативния акт, като се предвиди възможност за проучване на условията и начина на присъединяване както на нови, така и на съществуващи обекти за производство, когато се предвижда те да включват различни видове генериращи мощности.

Освен това, с оглед ефективното управление на процедурите по присъединяване и предотвратяване на резервирането на мрежов капацитет със спекулативна цел, възпрепятстващо реализирането на действителни инвестиционни намерения, е необходимо прецизиране на обезпечителните механизми (гаранции), включително по отношение на размера на гаранцията при присъединяване на обекти за съхранение на електрическа енергия, както и въвеждане на гаранция при присъединяване на обекти на оператори на затворени електроразпределителни мрежи, които разпределят електрическа енергия между енергийни обекти с интегрирана дейност.

Измененията и допълненията в подзаконовите нормативни актове по § 21 – § 25 от проекта на НИД на Наредба № 6 са насочени към уеднаквяване и прецизиране на процедурите пред Комисията, включително чрез разширяване на възможностите за подаване на заявления и документи по електронен път, въвеждане на ясни изисквания за електронно подписване и удостоверяване на времето на подписване, както и определяне на последиците при неспазване на установените изисквания.

2. Целите, които се поставят:

Споделянето на преносна способност на мрежата има за цел максималното оползотворяване както на бъдещ, така и на вече създаден мрежови капацитет, който е предоставен в полза на конкретен производител на електрическа енергия, тъй като поради спецификата на процеса по производство и съхранение на електрическа енергия при различните технологии в редица случаи преносната способност на мрежата не се използва през по-голямата част не само на денонощието, но още повече и през някои сезони.

С изричното уреждане на случаите на изграждане/поставяне на несамостоятелно съоръжение/инсталация за съхранение на електрическа енергия към/в съществуващ, присъединен към електрическата мрежа обект за потребление или за производство, когато се предвижда отдаване/потребление на електрическа енергия в/от мрежата и се променят договорените условия за достъп и пренос на съществуващия обект, без да се променя присъединената му мощност, се цели предотвратяването на рискове от възникване на смущения в електроенергийната система, както и за сигурността на електроснабдяването.

Проектът на НИД на Наредба № 6 цели да намали административната тежест и да въведе яснота относно хипотезите, при които изграждането/поставянето на зарядна инфраструктура и други приемници/несамостоятелни съоръжения/инсталации за потребление към/в съществуващи обекти не налага подаване на искане за проучване по Наредба № 6 при непроменени параметри на захранването и при липса на отдаване на електрическа енергия в мрежата, да осигури терминологична съгласуваност с действащото право на Европейския съюз по отношение на зарядната инфраструктура, както и да прецизира обезпечителните механизми (гаранции) при присъединяване с оглед повишаване на предвидимостта и дисциплината в процедурите и ограничаване на риска от неоправдано блокиране на мрежов капацитет от непотвърдени във времето инвестиционни намерения.

С предложения проект на НИД на Наредба № 6 се предвиждат и други изменения и допълнения, а именно: допълване на § 1 от Допълнителните разпоредби чрез създаване на нова т. 5а (препращане към понятията „зарядна точка“, „заряден център“ и „зарядна станция“ по

смисъла на Регламент (ЕС) 2023/1804 на Европейския парламент и на Съвета от 13 септември 2023 година за разгръщането на инфраструктура за алтернативни горива и за отмяна на Директива 2014/94/ЕС; създаване на нов чл. 7а, уреждащ хипотезите, при които за обекти за потребление не се подава искане за проучване при изграждане/поставяне към/в съществуващ обект на зарядна инфраструктура и други приемници/несамостоятелни съоръжения/инсталации за потребление при непроменени параметри и без отдаване на електрическа енергия в мрежата; създаване на нов чл. 49а, предвиждащ аналогична уредба за съществуващи обекти за производство, включително когато към обекта е изградено/поставено несамостоятелно съоръжение за съхранение; изменение на чл. 84а, ал. 4 относно създаване на възможност, при изразено съгласие на оператора на електрическата мрежа, гаранцията да бъде освобождавана частично още при сключване на договора за присъединяване в хипотези, при които поддържането ѝ в първоначално определения размер води до свръхобезпечение поради очевидна несъразмерност с прогнозната цена за присъединяване на обекта за съхранение; създаване на нов чл. 107а, с който се въвежда изискване за гаранция при присъединяване на обект на оператор на затворена електроразпределителна мрежа, която служи за разпределение на електрическа енергия между енергийни обекти с интегрирана дейност, в размер 25 564,59 евро/MW за присъединената/увеличената присъединена мощност; както и приемане/прецизиране на преходна разпоредба § 20, уреждаща реда за заварени процедури и последиците при непредоставяне на изискуемите гаранции, с цел да се осигури предвидимост и дисциплина в процедурите и да се създадат условия за своевременно реализиране на проекти с реална готовност за изпълнение.

Наред с измененията в Наредба № 6, с проекта се предвиждат изменения и допълнения и в други подзаконови нормативни актове на Комисията, както следва: в Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия се предвиждат изменения и допълнения, насочени към актуализиране на отделни разпоредби, включително по отношение на тарифните структури и прецизиране на реда за подаване на заявления и документи по електронен път; в Наредба № 2 от 19.03.2013 г. за регулиране на цените на природния газ се изменя чл. 27а с цел уеднаквяване и прецизиране на правилата за подаване на заявления и представителни документи по електронен път, включително относно електронното пълномощно и квалифицирания електронен времеви печат; в Наредба № 3 от 21.03.2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката се предвиждат изменения и допълнения, насочени към разширяване и прецизиране на възможностите за електронно подаване на заявления и преписки и към уеднаквяване на изискванията за електронно подписване и удостоверяване на времето на подписване; в Наредба № 5 от 23.01.2014 г. за регулиране на цените на топлинната енергия се изменя чл. 24а с цел регламентиране на подаването на заявления по електронен път и прецизиране на изискванията за електронно пълномощно и квалифициран електронен времеви печат; а в Наредба № 7 от 19.07.2017 г. за издаване, прехвърляне и отмяна на сертификати за произход се изменя чл. 4а с оглед уеднаквяване на реда за подаване на заявления по електронен път и на приложимите изисквания за електронно подписване и удостоверяване на времето на подписване.

3. Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба:

Проектът на НИД на Наредба № 6 не е обвързан с извършване на разходи от държавния бюджет. Предвидените гаранции имат обезпечителен характер и се предоставят в полза на съответния мрежови оператор при условията и по реда, определени в Наредбата, поради което не представляват бюджетен разход.

4. Очаквани резултати от прилагането:

С предвидената в проекта възможност за съвместно ползване на преносните способности на мрежата неоползотвореният, съществуващ преносен капацитет ще може да се използва за стимулиране изграждането на нови обекти за производство и/или съхранение на електрическа енергия, в т.ч. и от ВИ, без да е необходимо влагането на значителни финансови средства и време в разширяването преносните способности на мрежите. Подобен ефект ще се

постигне и при бъдеща модернизация и реконструкция на мрежата, тъй като новоизграждащи се обекти ще се присъединяват към електрическата мрежа при значително по-ниски разходи спрямо тези, които биха възникнали при липса на възможност за споделяне на един и същ капацитет на мрежата.

С новата уредба по отношение изграждането/поставянето на несамостоятелно съоръжение/инсталация за съхранение на електрическа енергия към/в съществуващ, присъединен към електрическата мрежа обект за потребление или за производство ще се постигне баланс между интересите на конкретни ползватели на мрежата за по-голяма възвръщаемост от вложения инвестиционен ресурс и тези на мрежовите оператори и на обществото от надеждна електроенергийна система и сигурност на електроснабдяването.

Изрично регламентираната възможност за проучване на условията и начина на присъединяване както на нови, така и на съществуващи обекти за производство, когато се предвижда те да включват различни видове генериращи мощности, отразява и насърчава съвременните тенденции за изграждане на хибридни обекти за производство на електрическа енергия и ще предотврати възникването на излишни спорове между мрежови оператори и съществуващи и бъдещи ползватели на мрежата.

Очакваният резултат от приемането и прилагането на проекта на НИД на Наредба № 6 е създаване на ясна и предвидима подзаконова уредба относно хипотезите, при които не се открива нова процедура по проучване при поставяне/изграждане на зарядна инфраструктура и други приемници за потребление към/в съществуващи обекти при непроменени параметри на захранването и без отдаване на електрическа енергия в мрежата, уеднаквяване на терминологията относно зарядната инфраструктура с правото на Европейския съюз и повишаване на правната сигурност, прецизиране и балансиране на режима на гаранциите, включително предотвратяване на свръхобезпечение при определени условия при запазване на обезпечителната функция на гаранцията, като същевременно се запазва възможността операторът да преценява конкретните случаи според спецификата им, както и въвеждане на правила относно гаранции и срокове при присъединяване на обекти на оператори на затворени електроразпределителни мрежи, включително преходен ред за заварени процедури.

Наред с горното, прецизирането на режима на гаранциите и предвидените правила за заварени процедури имат за цел да подпомогнат по-ефективното управление на заявките за присъединяване и да ограничат риска от неоправдано блокиране на мрежов капацитет от неактивни инвестиционни намерения, което е от значение за навременното присъединяване на нови мощности, включително обекти за съхранение и други проекти, подкрепяни по НПВУ. Уреждането на специфични правила при присъединяване на обекти на оператори на затворени електроразпределителни мрежи допълнително допринася за предвидимостта и дисциплината в процедурите, което подпомага реализацията на инвестиции в индустриални зони и обекти с концентрация на потребление и нови енергийни решения.

Измененията и допълненията в подзаконовите нормативни актове по § 21 – § 25 от проекта на НИД на Наредба № 6 ще доведат до повишаване на правната сигурност и ефективността на административното обслужване.

5. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз:

Проектът на НИД на Наредба № 6 не е съпроводен с отделна справка за съответствие с правото на Европейския съюз, тъй като с него не се въвеждат мерки по транспониране на актове на ЕС. Въпреки това, при изготвянето на проекта е отчетена относимата уредба на Европейския съюз, като в частта относно зарядната инфраструктура се предвижда препращане към понятията, определени в Регламент (ЕС) 2023/1804 на Европейския парламент и на Съвета от 13 септември 2023 година за разгръщането на инфраструктура за алтернативни горива и за отмяна на Директива 2014/94/ЕС, с цел терминологична съгласуваност и правна сигурност.

При одобряване на предложения проект следва да бъде проведена процедура в съответствие с разпоредбите на ЗНА, на Административнопроцесуалния кодекс и на ЗЕ. Проектът на НИД на Наредба № 6 следва да бъде публикуван на интернет страницата на КЕВР, ведно с доклада, съдържащ мотивите, както и на Портала за обществени консултации.

Необходимо е да бъде проведено обществено обсъждане на проекта, като на заинтересованите лица бъде предоставен подходящ срок за изразяване на становища и предложения по него.

Следва да се има предвид, че срокът за изпълнение на ангажиментите по Реформа C4.R6: Стимулиране на производството на електроенергия от възобновяеми източници, ключов етап 96, елемент 3 относно споделянето на преносен капацитет между множество възобновяеми енергийни източници въз основа на критерии и споразумения, постигнати между страните, както и на Реформа C8.R5: Електрическа мобилност, ключов етап 178 относно опростяване на процедурата за присъединяване към електрическите мрежи на зарядни станции за собствена употреба от НПВУ е до 31.03.2026 г. Това обстоятелство води до необходимост да не бъде проведена процедурата, регламентирана в чл. 26, ал. 4 изр. първо от ЗНА, предвиждаща 30-дневен срок за предложения и становища по проекта на НИД на Наредба № 6 от публикуването му за обществени консултации, поради което следва да се приложи предвидената в чл. 26, ал. 4, изр. второ от ЗНА възможност Комисията да определи друг такъв срок, но не по-кратък от 14 дни.

Във връзка с горното, е необходимо да се приложи предвидената в чл. 26, ал. 4, изр. второ възможност Комисията да определи друг срок, но не по-кратък от 14 дни за предложения и становища по проекта на НИД на Наредба № 6 от публикуването му за обществени консултации.

Предвид гореизложеното и на основание чл. 14 и чл. 21, ал. 1, т. 3 и чл. 116, ал. 7 от Закона за енергетиката, чл. 26 от Закона за нормативните актове, чл. 43, ал. 1, чл. 49 и чл. 51 от Правилника за дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране и на нейната администрация, предлагаме на Комисията да обсъди и приеме следните

РЕШЕНИЯ:

1. Да приеме настоящия доклад;

2. Да приеме проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 6 от 28.03.2024 г. за присъединяване на обекти към електрическите мрежи;

3. Да насрочи обществено обсъждане на проекта по т. 2, като на участниците в него да се осигури възможност и за дистанционно участие;

4. Да определи дата, час и място за провеждане на обществено обсъждане на проекта по т. 2, които да бъдат публикувани на интернет страницата на Комисията;

5. Да публикува проекта по т. 2, ведно с доклада, на интернет страницата на Комисията за енергийно и водно регулиране и на Портала за обществени консултации;

6. Да определи 14-дневен срок за становища във връзка с публикувания проект по т. 2 след провеждане на общественото обсъждане и на Портала за обществени консултации.

Приложения:

1. Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 6 от 28.03.2024 г. за присъединяване на обекти към електрическите мрежи.